

สภาพการณ์ปัญหาและแนวทางในการปรับตัวของผู้สูงอายุที่เลี้ยงดูเด็กเจนเนอเรชันซี (Generation Z)
ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

The conditions and the adjustment guidelines of elderly people who have raised their grandchildren of
Generation-Z in Amphoe Banpong, Changwat Ratchaburi

พิทักษ์ ศิริวงศ์ และภาวดี ญาติคำ*

สาขาการจัดการธุรกิจและภาษาอังกฤษ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทคัดย่อ

เด็กเจนเนอเรชันซี ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative research)ใช้วิธีการศึกษา ปรากฏการณ์วิทยา(Phenomenology study)และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน กำลังเลี้ยงดูบุตรหลาน และอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สภาพการณ์ของผู้สูงอายุที่มีต่อการเลี้ยงดูเด็กเจนเนอเรชันซีในปัจจุบัน ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูบุตรหลาน เนื่องจากบิดาและมารดาของบุตรหลานต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว ซึ่งผู้สูงอายุมีบทบาทในการเลี้ยงดูทั้งแบบเต็มเวลาและแบบชั่วคราว รวมทั้งดูแลครอบคลุมทุกอย่างในกิจวัตรประจำวันของบุตรหลาน จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการเลี้ยงดูบุตรหลานต่อผู้สูงอายุแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เนื่องจากบุตรหลานของผู้สูงอายุมีคุณลักษณะและพฤติกรรมเฉพาะที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้วิธีแก้ปัญหา แนวทางการปรับตัว และการการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.)เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์และบริบทของการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอเรชันซี 2.) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี 3.)เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซีที่แตกต่างวิธีต่างๆของผู้สูงอายุจึงแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่ผู้สูงอายุจะใช้วิธีการประนีประนอมเยียวยาและหลีกเลี่ยงการลงโทษ

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, การเลี้ยงดู, เจนเนอเรชันซี

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the conditions and contexts of elderly people on raising children of Generation Z. 2) to study the problems of elderly people who had been raising their grandchildren of Generation Z. 3.) to identify the adjustment guidelines of problems on raising children of Generation Z in the field of Amphoe Banpong, Changwat Ratchaburi. This research was the qualitative research by using content analysis of Phenomenology and collected data by in-depth interview. Key Informants were ten elderly people who were 60 years old and over, were raising their grandchildren and lived in Amphoe Banpong, Changwat Ratchaburi. In term of the conditions and contexts of elderly people on raising children of Generation Z, the study was found that the most of elderly people had borne the burden to raise children because parents of children had to work outside the home in order to get income for supporting their families. The elderly people had both roles; full-time and temporary-time on raising children, and they were took care everything about daily routine of children. The results of research were found that the problems in each elderly person on raising children were different because each child had different characteristics and behaviors, so the choosing solutions, adjustment guidelines and adapting of elderly people was different. The most elderly people often used compromise and avoided punishment.

Keywords : Elderly people, to raise, Generation - Z

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน janeca254791@gmail.com โทร. 0955012594

1. บทนำ

ในปัจจุบันสถานการณ์ประชากรโลกของทุกๆประเทศส่วนใหญ่มีสัดส่วนจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมากกว่ากลุ่มประชากรอื่น ซึ่งเป็นผลมาจากประชากรมีอายุยาวนานขึ้นและอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลง (World Health Organization, 2017) โดยในประเทศไทยมีประชากรผู้สูงอายุมากที่สุดของโลกถึงร้อยละ 26.3 ของประชากรในประเทศทั้งหมด และตามด้วยอิตาลี กรีซ เยอรมัน ตามลำดับ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในหลายประเทศส่งผลให้ประเทศเหล่านั้นค่อยๆประสบปัญหาต่างๆเป็นลำดับ ทำให้เกิดการตอบสนองปัญหาด้วยการแก้ปัญหาต่างๆในแต่ละสถานการณ์ที่ในแต่ละประเทศเหล่านั้นประสบแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามแนวโน้มผู้สูงอายุยังคงเพิ่มสูงขึ้นในอนาคตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (Faraz Haider, 2017)

สถานการณ์โครงสร้างสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเห็นได้ชัดมากขึ้น โดยในปี 2558 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 64,219,585 คน มีจำนวนผู้สูงอายุ 9,455,777 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.72 ของประชากรทั้งหมดในปี 2558 แบ่งเป็นชายจำนวน 4,188,623 คน หรือร้อยละ 44.30 ของประชากรผู้สูงอายุปี 2558 และเป็นหญิง 5,267,154 คน หรือร้อยละ 55.70 ของประชากรผู้สูงอายุปี 2558 และในปี 2559 มีประชากรทั้งหมด 64,417,145 คน จำนวนผู้สูงอายุ 9,802,080 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.22 ของประชากรทั้งหมดในปี 2559 แบ่งเป็นชายจำนวน 4,340,137 คน หรือร้อยละ 44.28 ของประชากรผู้สูงอายุปี 2559 และเป็นหญิง 5,461,943 คน หรือร้อยละ 55.72 ของประชากรผู้สูงอายุปี 2559 จะเห็นได้ว่า จากจำนวนผู้สูงอายุ ในปี 2558 - 2559 มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นถึง 346,303 คน (ระบบสถิติทางการทะเบียน, 2559)

องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) นิยามผู้สูงอายุ (Older persons) ไว้ว่า หมายถึงประชากรที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ซึ่งผู้สูงอายุเกิดในช่วงยุค Baby Boomer หรือ Generation B เป็นกลุ่มคนที่เกิดระหว่างปี พ.ศ. 2489-2507 ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นบุคคลที่มีชีวิตเพื่อการทำงาน เคารพกฎเกณฑ์ ยึดระบบขนาน เน้นผลงานแม้ว่าจะต้องใช้เวลาอันยาวนานกว่าจะประสบความสำเร็จ (นริศรา บุตรกุล, ประภาภรณ์ ไชยภักดี และวัจน์ ศรีพวงผกาพันธุ์, 2554) แต่ในทางกลับกัน สรรพคุณ ไชยสิริยะ สวัสดิ์ ได้กล่าวในการประชุมวิชาการประจำปี สตรี เยาวชน และครอบครัว ครั้งที่ 10 จัดโดยโครงการสตรีและเยาวชนศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.) หัวข้อ "เข้าใจเด็ก GEN Y, GEN Z" ไว้ว่า เด็กในปัจจุบันเกิดในช่วงยุคเจนเนอเรชันซี หรือ แซด (Generation Z หรือ "Gen-Z") ในบางครั้งอาจเรียก Silent Generation เกิดหลังปี พ.ศ. 2540 ขึ้นไป เกิดมาพร้อม Digital และ Social Network มีความรู้สึกว่าตัวเองพิเศษ เชื่อมมั่นสูง ชอบความสะดวกสบาย ไม่ชอบพิธีการ เติบโตโตไปพร้อมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัยและแพร่หลาย ได้รับการเลี้ยงดูที่เพียบพร้อม มีองค์ความรู้ที่สมบูรณ์แบบ มีตัวเลือกมาก ทำให้คนกลุ่มนี้มักทำในสิ่งที่ชอบ มองหาช่องทางที่ประสบผลสำเร็จรวดเร็ว ไม่ยึดระบบขนาน และสามารถทำหลายอย่างได้ในคราวเดียวกัน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2557)

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ดูแลตอบสนองความต้องการของเด็กๆทั้งกายและใจ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณี ทักษะคิด ค่านิยม และความรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีทั้งทางกาย ใจ สังคม และปัญญา (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุขคนธ์, 2550) การได้รับการอบรม เลี้ยงดู ปลุกฝัง และสั่งสอนที่แตกต่างกันในเด็ก เป็นตัวกำหนดทิศทางความประพฤติ ความรู้สึกนึกคิด และความเป็นตัวตนของเด็กว่าในอนาคตว่าจะเป็นไปอย่างไร (เกศรินทร์ ทารี, 2556) การได้รับแบบอย่างความประพฤติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีจากคนรอบข้างหรือจากการเลี้ยงดูของครอบครัวเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กหรือบุตรหลานกระทำความผิดในสิ่งที่ไม่ถูกต้องทางสังคม และกลายเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายในที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข เพื่ออนาคตของตัวเองและประเทศชาติด้วย (อรอุมา วชิรประดิษฐพร, 2555) นอกจากนี้ นันทนา รัตนาร (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆตามมา เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม และปัญหาทางพฤติกรรมอื่นๆ ลักษณะวิถีชีวิตของครอบครัวไทยในสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก สมาชิกในครอบครัวต่างต้องดิ้น

รันทำมาหาเลี้ยงชีพ หนุ่มสาวที่อยู่ต่างจังหวัดเข้ามาในเมืองเพื่อหางานทำ ทำให้ต้องทิ้งพ่อแม่สูงอายุไว้ตามลำพัง เมื่อมีลูกมักส่งลูกกลับไปให้พ่อแม่สูงอายุทำหน้าที่เลี้ยงดู ปู่ ย่า ตา ยาย จึงต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานอย่างหนักเลี้ยงไม่ได้

จากที่กล่าวไปข้างต้นจะพบว่าสภาพสังคมไทยมีโครงสร้างเปลี่ยนแปลงไปเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ มีปัญหาสังคมเกิดขึ้นมากมายหลายครอบครัวประสบปัญหาต่างๆทำให้ผู้สูงอายุต้องรับบทบาทหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรหลานเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้สูงอายุและบุตรหลานมีช่องว่างระหว่างวัยที่ค่อนข้างมาก ทำให้มีความแตกต่างกันหลายด้าน ส่งผลให้เกิดปัญหาการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ซึ่งนับเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการหล่อหลอมพฤติกรรมและความรู้สึกรักใคร่ของบุตรหลานในอนาคต อีกทั้งในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี มีจำนวนผู้สูงอายุถึง 28,757 คน จากประชากรทั้งหมด 155,110 คน คิดเป็นร้อยละ 18.54 ของประชากรทั้งอำเภอ และเป็นอำเภอที่มีผู้สูงอายุมากเป็นอันดับสองของจังหวัดราชบุรี(อุทัยวรรณ โคกตาทอง และวิลาสินี หมอไทย, 2559) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงบริบทของการเลี้ยงดูบุตรหลาน และสภาพปัญหาของผู้สูงอายุต่อการเลี้ยงดูบุตรหลาน รวมไปถึงจนถึงแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซีในเขตพื้นที่ดังกล่าว

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์และบริบทของการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอเรชันซี
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี

3.ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบถึงสภาพการณ์และบริบทของการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอเรชันซี
2. ทราบสภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี
3. ทราบแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี
4. ผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นพื้นฐานการเลี้ยงดูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุตรหลาน เพื่อช่วยลดปัญหาทางการเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้สูงอายุได้

4.ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เด็กในวัยเจนเนอเรชันซี และการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวปรากฏการณ์วิทยา(Phenomenology) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ เพื่อศึกษาและเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และกำลังเลี้ยงดูบุตรหลานอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน

3. ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาและรวบรวมข้อมูลวิจัยในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยใช้เวลาในการทำวิจัยครั้งนี้รวม 2 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน - วันที่ 31 พฤษภาคม 2560 โดยมีระยะเวลาในการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 เมษายน - 20 พฤษภาคม 2560

5.วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของผู้สูงอายุ

องค์การสหประชาชาติ(United Nation: UN) ได้ให้นิยามคำว่า “ผู้สูงอายุ” (Older persons) หมายถึง บุคคล หรือ กลุ่มประชากรที่มีอายุตามปีปฏิทินตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แต่องค์การอนามัยโลก(World Health Organization, WHO) ในขณะนี้ยังไม่มีการกำหนดนิยามไว้เป็นมาตรฐาน เพราะในหลายประเทศมีคำจำกัดความที่แตกต่างกันออกไป เช่น ประเทศที่พัฒนาแล้วเห็นว่า ผู้สูงอายุหมายถึง ประชากรตั้งแต่อายุ 65 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกับแนวคิดตะวันตกแต่แนวคิดดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแอฟริกา และบางประเทศใช้ช่วงอายุที่ได้รับสวัสดิการเงินบำนาญเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุฉบับปี พ.ศ. 2546 ของประเทศไทย ได้ให้นิยามของ “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

แนวคิดเจนเนอเรชันซี

Cambridge Business English Dictionary ได้ให้ความหมายเจนเนอเรชันซีว่า หมายถึงกลุ่มบุคคลผู้ซึ่งเกิดในประเทศสหรัฐอเมริกาและยุโรปหลังปี ค.ศ.2001 หรืออาจเรียกอีกชื่อว่า “เจนเจียบ (Silent Generation)” เพราะคนรุ่นนี้จะใช้เวลากับการออนไลน์ Collins English Dictionary ให้ความหมายว่า กลุ่มผู้คนที่เกิดช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้เทคโนโลยีใหม่ Daniel Burrus(2016) กล่าวว่า เจนเนอเรชันซี (Generation Z, Gen Z, iGeneration, iGen หรือ Net Gen) คือ กลุ่มคนที่เกิดขึ้นระหว่างประมาณปี ค.ศ.1995 ถึง 2010 เป็นผู้ที่เกิดมาพร้อมเครื่องมืออุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งสมาร์ทโฟน เดสก์ท็อป แท็บเล็ต และโทรทัศน์ เพื่อการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆได้อย่างรวดเร็ว ในอนาคตบุคคลเหล่านี้จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางธุรกิจและเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด และเจนเนอเรชันซี เกิดหลังจากยุค Millennials ซึ่งสามารถเรียกได้หลายชื่อ iGen, Gen Z และ Centennials จะเป็นตัวกำหนดการใช้เทคโนโลยีของรุ่นอื่นๆ เนื่องจากเจริญเติบโตมาพร้อมกับดิจิทัล มีการใช้และพึ่งพาเทคโนโลยีใหม่(The Center for Generational Kinetics และ Jason Dorsey, 2016)

แนวคิดการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตและการพัฒนาอย่างมีองค์รวม การอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำ สั่งสอน อบรม ซึ่งมุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และผู้เลี้ยงดูตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ(ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร, 2550) รูปแบบทางวัฒนธรรมและสังคมในแต่ละครอบครัวที่แตกต่างกันอยู่ในแต่ละพื้นที่ ส่งผลต่อโครงสร้าง รูปแบบการเลี้ยงดูเด็ก และบทบาทของผู้ดูแล ซึ่งมีส่วนสำคัญโดยเฉพาะในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก(Robert Bradley and Robert Coewyn, 2010) การเลี้ยงดูบุตรหลานเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของพ่อแม่และผู้ปกครอง ซึ่งในปัจจุบันการใช้วิธีการเลี้ยงดูเช่นเดียวกับที่ผู้เลี้ยงดูเคยได้รับในอดีตไม่มีความเหมาะสมและถูกต้องสำหรับเด็กในยุคปัจจุบัน เนื่องจากสภาพของสังคมบ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลงไปมาก และมีความแตกต่างกับยุคสมัยที่บิดามารดาหรือผู้ดูแลอยู่ในฐานะที่เป็นลูกโดยสิ้นเชิง(วิศรุต เลาะวิถี และไพจิต โกมาสถิต, 2557)

6.ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key Informant)โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และกำลังเลี้ยงดูบุตรหลานอยู่ในขณะนี้ อาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือหลายชนิดรวมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ได้แก่

1. ผู้วิจัย (Researcher) เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด เนื่องจากต้องมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการวิจัย
2. สมุดบันทึก (Note Book) เพื่อใช้บันทึกข้อมูลและรายละเอียดการสัมภาษณ์ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล
3. ปากกาและน้ำยาลบคำผิด (Pen and correction pen) เพื่อใช้ในการบันทึกข้อมูลและรายละเอียดอย่างถูกต้อง

4. โทรศัพท์มือถือ (Mobile phone) เพื่อบันทึกเสียงกรณีที่ผู้วิจัยอาจจดบันทึกถ้อยคำที่ไม่ครบถ้วน ซึ่งสามารถนำมาเปิดฟังเพื่อทบทวนคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลได้อีกครั้ง
5. แบบคำสัมภาษณ์ (Questionnaire) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างในลักษณะการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามหลักที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาด้วยคำถามปลายเปิด ซึ่งกำหนดแนวคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1.)แนวคำถามทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลหลัก 2.)มีลักษณะการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างไร 3.)เกิดปัญหาอย่างไรบ้างในระหว่างการเลี้ยงดู 4.)มีแนวทางการปรับตัวหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างไร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าในแนวคิด ทฤษฎี เอกสารต่างๆ หนังสือ และบทความที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัย
2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และกำลังเลี้ยงดูบุตรหลานอยู่ในขณะนี้ อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลได้อธิบายข้อมูลอย่างละเอียดถึงสภาพการณ์ บริบทการเลี้ยงดู สภาพปัญหาและแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุต่อการเลี้ยงดูบุตรหลาน

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ

การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีความเป็นอัตวิสัยของนักวิจัยเข้ามาเกี่ยวข้องในงานวิจัยสูง ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า(Triangulation)มาใช้ในการสร้างความน่าเชื่อถือของการวิจัยซึ่งการตรวจสอบสามเส้าเป็นการตรวจสอบ(Validation)และยืนยัน(Confirmation)ข้อมูลโดยการใช้วิธีการต่างๆ(ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์,2554) ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้า ดังนี้

- 1.การตรวจสอบสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล(Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูลโดยการใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีความถูกต้องเหมาะสม และให้ข้อมูลที่เหมือนกันหรือมีความสอดคล้องกับคำตอบที่จะนำมาวิเคราะห์หรือไม่
2. การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล(Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบยืนยันข้อมูลจากวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แตกต่างกัน คือ ข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ว่าข้อมูลที่ได้นั้นมีมุมมองที่ต่างกันแต่จะมีคำตอบไปในทิศทางเดียวกันและนำไปสู่ข้อค้นพบที่อยู่ในแนวเดียวกันหรือไม่ แม้ว่าวิธีการเก็บข้อมูลต่างกันก็ตาม
3. การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ผู้วิจัยตรวจสอบทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย แล้วนำผลที่ได้มาตรวจสอบยืนยันซึ่งกันและกัน หากข้อมูลทางด้านทฤษฎีที่นำมาใช้และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แสดงว่าผู้วิจัยมีความถูกต้อง

7.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก นำข้อมูลที่ได้นั้นมาวิเคราะห์ ตีความ และค้นหาข้อเท็จจริงตามประเด็นเนื้อหาของการศึกษาให้ได้ข้อสรุปเชิงทฤษฎีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อทราบถึงสภาพการณ์และบริบทของผู้สูงอายุต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอร์เรชันซี สภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอร์เรชันซี และแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอร์เรชันซี โดยผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis)

8.ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป กำลังเลี้ยงบุตรหลานอยู่ ในเขตอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 10 คน ผลการศึกษาวิจัยพบประเด็นและสาระสำคัญ ดังนี้

1. สภาพการณ์และบริบทของผู้สูงอายุต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอร์เรชันซี

1.1 สภาพการณ์ที่ผู้สูงอายุต้องรับหน้าที่อบรมและเลี้ยงดูบุตรหลาน เนื่องจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้บิดาและมารดาของบุตรหลานจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว ภาระหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรหลานจึงตกเป็นของผู้สูงอายุ แต่อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุไม่ได้เลี้ยงดูบุตรหลานโดยลำพัง ส่วนใหญ่ยังคงมีสมาชิกครอบครัวคนอื่นๆช่วยเลี้ยงอยู่ เช่น สามเฒ่าหรือภรรยาของผู้สูงอายุเอง เป็นต้น

1.2 การอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้สูงอายุแบ่งได้ 2 บทบาท คือ การรับภาระเลี้ยงดูบุตรหลานแบบเต็มเวลา และการเลี้ยงดูบุตรหลานแบบชั่วคราว

1.2.1 การรับภาระเลี้ยงดูบุตรหลานแบบเต็มเวลา ผู้สูงอายุทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูทุกอย่างให้กับบุตรหลาน ดูแลบุตรหลานตั้งแต่ตื่นนอนจนส่งเข้านอน ได้แก่ การเตรียมอาหารในทุกมื้อ อาบน้ำแต่งตัว รับ-ส่งบุตรหลานไปโรงเรียน พาบุตรหลานเข้านอน

1.2.2 การรับภาระเลี้ยงดูบุตรหลานแบบชั่วคราว ผู้สูงอายุทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรหลานในบางช่วงเวลาเท่านั้น ซึ่งผู้สูงอายุรับหน้าที่เลี้ยงดูบุตรหลานในช่วงหลังจากที่บิดาและมารดาของบุตรหลานออกไปทำงานแล้วจนกระทั่งถึงเวลาที่บิดาและมารดาของบุตรหลานกลับบ้านหลังจากการทำงานในแต่ละวัน เป็นเวลาประมาณช่วงเช้าจนถึงช่วงเย็น ในบางครั้งผู้สูงอายุรับหน้าที่เลี้ยงดูบุตรหลานเนื่องจากบิดาและมารดาของบุตรหลานต้องออกไปทำธุระสำคัญนอกบ้าน หลังจากนั้นภาระการเลี้ยงดูจะกลับไปเป็นของบิดาและมารดา

แต่อย่างไรก็ตามผู้สูงอายุมีความเต็มใจและมีความสุขที่จะเลี้ยงดูบุตรหลาน ด้วยวัยของผู้สูงอายุอยู่ในช่วงเกษียณอายุซึ่งไม่ได้ออกไปทำงานแล้ว และบางส่วนยังคงประกอบอาชีพอยู่ แต่เป็นการประกอบอาชีพกิจการค้าขายในบ้านของตนเอง สามารถที่จะเลี้ยงดูบุตรหลานพร้อมกับการประกอบอาชีพได้ ผู้สูงอายุจึงมีเวลาในการเลี้ยงดูบุตรหลานแทนบิดาและมารดาของบุตรหลาน

2. สภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอร์เรชันซี

เนื่องจากผู้สูงอายุและบุตรหลานอยู่ในช่วงวัยที่แตกต่างกัน จึงมีช่องว่างระหว่างวัยค่อนข้างสูง อีกทั้งด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดวิวัฒนาการและการพัฒนาอย่างรวดเร็วกับสังคมไทย ส่งผลต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานในปัจจุบันของผู้สูงอายุซึ่งมีปัญหาในการอบรมและเลี้ยงดูบุตรหลานเกิดขึ้นดังต่อไปนี้

2.1 บุตรหลานมีพฤติกรรมติดเกม ในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาการติดเกมของบุตรหลาน โดยเฉพาะบนโทรศัพท์มือถือที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น เมื่อครั้งหนึ่งบุตรหลานได้เล่นเกมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ในครั้งถัดๆไปจะมีความต้องการเวลาในการเล่นเกมนั้นเรื่อยๆ และจะหมกมุ่นจดจ่ออยู่กับการเล่นเป็นเวลานาน ซึ่งพฤติกรรมติดเกมนี้ส่งผลกระทบต่อบุตรหลานหลายด้าน ทั้งด้านการเรียน สุขภาพ ด้วยการติดการเล่นเกมนานจนบางครั้งบุตรหลานใช้เวลากับการเล่นเกมจนละเลยเวลาทำการบ้าน ไม่สนใจเรียน ผลการเรียนตกต่ำ ทานอาหารไม่ตรงเวลา รวมทั้งส่งผลกระทบต่อจิตใจเช่นกัน ทำให้เกิดความเครียด หงุดหงิด และก้าวร้าว ขณะที่บุตรหลานเล่นเกมอยู่นั้น หากมีคนไปขัดจังหวะระหว่างการเล่นเกม บุตรหลานจะแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมออกมา

2.2 บุตรหลานพูดจาไม่สุภาพ ปัญหาการพูดจาไม่สุภาพหรือคำไม่สุภาพ รวมถึงการพูดจาทำร้าย เป็นปัญหาที่ทำให้ผู้สูงอายุบิดาและมารดารวมที่เลี้ยงดูอบรม รวมไปถึงบุคคลรอบข้างของบุตรหลานเกิดความตกใจกับปัญหาพฤติกรรมคำพูดนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นกับทุกครอบครัวและสร้างความหนักใจต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมักวิตกว่าในอนาคตบุตรหลานจะติดพฤติกรรมนี้จนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ปัญหานี้จึงไม่ควรปล่อยปะละเลยเพราะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เคยชินกล่อมเกลาพฤติกรรมในอนาคตของบุตรหลาน และอาจส่งผลกระทบต่อทั้งตัวบุตรหลานเองและบุคคลรอบข้าง

2.3 การทะเลาะกันของบุตรหลาน ในครอบครัวที่มีบุตรหลานมากกว่า 1 คนขึ้นไป มักมีปัญหาการทะเลาะกันเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งในบางครั้งปัญหานี้เกิดจากประเด็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความขัดแย้ง ความคิดเห็นที่ต่างกัน การมีความต้องการใน

สิ่งเดียวกัน การกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งต่างๆ จนเกิดเป็นการทะเลาะและบางครั้งก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงในสถานการณ์ การทะเลาะกันของบุตรหลาน ซึ่งผู้สูงอายุที่เลี้ยงดูบุตรหลานในบางครั้งเกิดความหนักใจต่อการตัดสินใจและแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าว

2.4 บุตรหลานไม่สนใจการเรียน ซึ่งแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ผู้สูงอายุเห็นได้ชัด คือ การไม่ยอมไปโรงเรียน ไม่ใส่ใจการเรียน ไม่ทำการบ้าน และไม่มี ความพยายามในการเรียน สิ่งเหล่านี้ส่งผลต่อการเกิดปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของบุตรหลาน อีกทั้งยังกระทบถึงการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นไปของบุตรหลาน เพราะการเรียนในแต่ละระดับชั้นจะเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของการเรียนรู้อันในระดับชั้นถัดไป

2.5 บุตรหลานมีโลกส่วนตัว ไม่ยุ่งกับใคร ไม่ชอบเข้าสังคมเพื่อนมากนัก ไม่ชอบเล่นข้างนอกบ้าน มักอยู่แต่ในห้องได้โดยไม่ต้องออกไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน เช่น เล่นเกม ดูโทรทัศน์ เป็นต้น มองผิวเผินอาจเป็นข้อดี ไม่สร้างปัญหาหรือความเดือดร้อนให้กับผู้สูงอายุ แต่ในทางกลับกันผู้สูงอายุยังคงเกรงว่าในอนาคต บุตรหลานของตนจะไม่มีสังคมเพื่อน อีกทั้งยังวิตกกังวลว่าในบางครั้งบุตรหลานอาจจะมีปัญหาซ่อนเร้นแล้วจะไม่บอก เก็บเป็นความลับที่ทำร้ายจิตใจตัวบุตรหลานเอง

2.6 บุตรหลานเอาแต่ใจ ปัญหานี้ไม่เกิดบ่อย เกิดเป็นบางครั้งเท่านั้นเวลาที่บุตรหลานมีความต้องการอยากได้ในสิ่งที่ต้องการ และจะต้องได้มัน มีพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยการร้องไห้ ประชดประชัน ก้าวร้าว เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสงสารและยอมสนองความต้องการของบุตรหลาน เพราะไม่ต้องการให้บุตรหลานแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีดังกล่าว

3. แนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงบุตรหลานเจนเนอเรชันซี

3.1 การประนีประนอม โดยการใช้วาจา การกระทำที่สร้างความสบายใจให้กับบุตรหลาน ให้อะไรที่บุตรหลานต้องการ เนื่องจากผู้สูงอายุเห็นถึงความเป็นเด็ก

3.2 การใช้เหตุผล ผู้สูงอายุชี้และอธิบายให้เห็นถึงผลของการกระทำที่บุตรหลานจะทำการตรงไปตรงมา ชี้แนวทางที่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน เพื่อฝึกให้บุตรหลานตระหนักและคิดไตร่ตรองก่อนทำ รวมถึงจนถึงการคำนึงถึงผลกระทบของการกระทำนั้นๆ

3.3 การให้รางวัล เป็นการจูงใจให้บุตรหลานประพฤติในทางที่ถูกต้อง เป็นเด็กดี โดยมีเงื่อนไขว่าเมื่อบุตรหลานมีความประพฤติดีแล้วจึงจะได้รับรางวัลจากผลของการประพฤติดีนั้น

3.4 การเข้าไปมีส่วนร่วมและให้คำแนะนำ เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมของบุตรหลานที่อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง ผู้สูงอายุจึงแทรกตัวเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมและค่อยๆ แนะนำถึงความถูกต้อง เหมาะสมต่อกิจกรรมนั้น

3.4 การลงโทษด้วยการตี เป็นวิธีที่ผู้สูงอายุหลีกเลี่ยงที่จะใช้มากที่สุด และเป็นวิธีที่ใช้เมื่อวิธีแก้ปัญหาอื่น ๆ ไม่สามารถใช้ได้ผล

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยถึงสภาพการณ์ สภาพปัญหาและแนวทางในการปรับตัวของผู้สูงอายุที่เลี้ยงดูเด็กเจนเนอเรชันซี (Generation Z) ในอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการณ์และบริบทของผู้สูงอายุต่อการเลี้ยงดูบุตรหลานในวัยเจนเนอเรชันซี

จากผลการศึกษาทราบว่าสภาพการณ์ที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องรับหน้าที่เลี้ยงดูบุตรหลาน เนื่องจากบิดาและมารดาของบุตรหลานจำเป็นต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว ภาระหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรหลานจึงตกเป็นของผู้สูงอายุในครอบครัว สอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยของดวงหทัย ยอดทอง และคณะ(2557) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันมีผู้สูงอายุจำนวนมากที่ต้องรับบทบาทเป็นผู้ดูแลหลักในการเลี้ยงหลาน เนื่องจากพ่อแม่ของเด็กไม่สามารถเลี้ยงดูได้ด้วยตนเองอันเนื่องมาจากเหตุผลต่างๆ ทั้งจากการที่พ่อแม่เด็กต้องไปทำงานต่างถิ่น การตั้งครุฑตั้งแต่วัยรุ่น หรือการหย่าร้างหรือแยกทางกัน ทำให้ผู้สูงอายุปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่จากเดิมที่มีบทบาทในด้านการเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในครอบครัว มาเป็นผู้ดูแลหลักในการดูแลหลาน

2. สภาพปัญหาของผู้สูงอายุที่มีต่อการอุปรับและเลี้ยงดูบุตรหลานเจนเนอเรชันซี

จากผลการศึกษาทราบว่าจากสภาพการณ์ที่ทำให้ผู้สูงอายุต้องรับบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรหลาน ทำให้ผู้สูงอายุต้องประสบปัญหาการเลี้ยงดูบุตรหลานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากสถานการณ์และพฤติกรรมของบุตรหลานของผู้สูงอายุแต่ละคนมีความแตกต่างกัน

ปัญหาในการเลี้ยงดูของผู้สูงอายุแต่ละคนจึงมีความแตกต่างกันด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ แก้วกานจน์ เสือรัมย์, อัจฉริยา วงษ์อินทร์จันทร์ และชญาตา มรรควัฒย์(2558) ที่กล่าวว่า ในการเลี้ยงดูเด็กค้นพบปัญหาต่างๆในการเลี้ยงดู ทั้งพฤติกรรมและนิสัยที่ไม่พึงประสงค์ในชีวิตประจำวันของเด็ก การไม่ยอมมาโรงเรียน พฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมทางอารมณ์ และการเลือกกินเป็นปัญหาหลักของการเลี้ยงดู สิ่งเหล่านี้เป็นพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของเด็กแต่ละวัยซึ่งจะแตกต่างกันตามพัฒนาการ จำเป็นที่ต้องได้รับการแก้ไข ชี้นำ อบรมสั่งสอน ให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม

3. แนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุในการเลี้ยงบุตรหลานเจนเนอเรชั่นซี

จากผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุประสบปัญหาทางการเลี้ยงดูและอบรมบุตรหลานที่แตกต่างกัน ด้วยสถานการณ์และพฤติกรรมของบุตรหลานที่ต่างกัน ทำให้ผู้สูงอายุแต่ละคนประสบปัญหาที่ต่างกัน ส่งผลต่อการใช้วิธีการจัดการ การแก้ปัญหา แนวทางการปรับตัว การประยุกต์วิธีต่างๆต่อสภาพการณ์ปัญหานั้นๆของผู้สูงอายุแต่ละคนแตกต่างกันด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ สนองญาติ, วิลาวัฒน์ ธรรมธรณ และศิริธิดา ศรีพิทักษ์(2550) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองมีวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กหลากหลายวิธี ควรมีการพัฒนาและประยุกต์การใช้วิธีการแก้ไขให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนว่าจะตอบสนองต่อวิธีใด ที่สามารถแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กได้ โดยต้องคำนึงถึงการหาวิธีการแก้ไขในเด็กที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

9. ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาวิจัยนี้ ผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นพื้นฐาน ปรับประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงดูอบรม และใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุตรหลานได้ โดยการใช้วิธีการ แนวทางการปรับตัว และการประยุกต์วิธีต่างๆให้เหมาะสมสอดคล้องกับคุณลักษณะเด็กแต่ละคนและสถานการณ์ปัญหาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ถึงความถูกผิด พัฒนากิจกรรมการใช้ชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งยังสามารถช่วยลดภาระปัญหาทางการเลี้ยงดูให้กับผู้สูงอายุได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความสุขและไม่วิตกต่อการเลี้ยงดูบุตรหลาน

2. วิธีการแก้ไขและปรับตัวต่อการเลี้ยงดูและอบรมบุตรหลาน ผู้สูงอายุและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเน้นวิธีการประนีประนอมเยียวยา ก่อน และหลีกเลี่ยงการลงโทษให้มากที่สุด เพราะการใช้ความรุนแรงอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กเช่นกัน วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กแต่ละคนประสบสามารถหล่อหลอมและกล่อมเกลาคความเป็นตัวตนของเด็กได้ในอนาคต การให้ความสำคัญต่อวิธีการเลี้ยงดูจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเลี้ยงดูบุตรหลานในปัจจุบัน

3. จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ซึ่งอาจมีความคิดที่แตกต่างกันในด้าน การเลี้ยงดูบุตรหลานของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากบิดาและมารดาของบุตรหลานส่วนใหญ่ทำงานในพื้นที่ท้องถิ่น สามารถหาผู้สูงอายุและช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานได้บ่อยครั้ง แต่หากในพื้นที่อื่นที่บิดาและมารดาของบุตรหลานต้องไปทำงานในพื้นที่ไกลบ้าน อาจทำให้บิดาและมารดาไม่ค่อยมีโอกาสกลับมาช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตรหลานได้ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนทางความคิดของผู้สูงอายุ จากการมีความสุขในการเลี้ยงหลาน ไม่รู้สึกเป็นภาระ กลายเป็นการเพิ่มปัญหาทางการเลี้ยงดูบุตรหลานให้กับผู้สูงอายุได้

10. บรรณานุกรม

[1] ระบบสถิติทางการทะเบียน. (ม.ป.ป.). **จำนวนประชากรแยกอายุทั่วประเทศเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559.**

http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php [1 เมษายน 2559].

[2] นริศรา บุตรกุล, ประภาภรณ์ ไชยภักดี และวัจนี ศรีพวงผกาพันธุ์, 2554, **BABY BOOMER CONSUMER BEHAVIOR.**

<https://www.slideshare.net/ssuser7a4as/baby-boomer-10274379> [4 เมษายน 2560].

[3] สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557, **‘สังคม 4 เจเนอเรชั่น’ ต่างกันแต่อยู่ร่วมกันได้.**

<http://www.thaihealth.or.th/Content/24492-‘สังคม%204%20เจเนอเรชั่น’%20ต่างกันแต่อยู่ร่วมกันได้.html> [2 เมษายน 2560].

- [4] ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร, 2550, การอบรมเลี้ยงดู.
<http://repository.li.mahidol.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1591/3/ad-ar-sirikul-2007.pdf> [3 เมษายน 2560].
- [5] เกศรินทร ทาฐี, 2556, อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูต่อความคาดหวังในบทบาทของบิดาของนิสิตชายมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. http://ir.swu.ac.th/xmlui/bitstream/handle/123456789/4085/Kessarinthorn_T.pdf?sequence=1 [1 เมษายน 2559].
- [6] อรุณา วชิรประดิษฐพร, 2555, สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกับมาตรการแก้ไขในเชิงรุก.
http://elib.coj.go.th/Ebook/data/judge_report/jrp2555_10_99.pdf [9 เมษายน 2560].
- [7] นันทนา รัตนกร, 2558, เลี้ยงหลานอย่างไร...ให้ฉลาด.
<http://www.prdmh.com/%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95/%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%99%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%AA%E0%B8%B8%E0%B8%82%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95/155-%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3-%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%89%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%94.html> [2 เมษายน 2560].
- [8] อุทัยวรรณ โคกตาทอง และวิลาสินี หมอไทย, 2559, แบบรายงานการตรวจราชการระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559.
<http://www.hpc.go.th/inspect/web/fileupload/20160908155203ToQUJGSZQUBV.pdf> [11 เมษายน 2560].
- [9] พระราชบัญญัติผู้สูงอายุพ.ศ.2546, http://www.dla.go.th/upload/regulation/type1/2554/2/488_1.pdf [1 เมษายน 2559].
- [10] วิศรุต เลาะวิถี และไพจิต โกมาสถิต, 2557, อย่างที่เรียกว่า “พ่อแม่ประสบความสำเร็จในการอบรมเลี้ยงดูลูก”.
http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=16012 [17 เมษายน 2560].
- [11] ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์, 2556, วิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 5. นครปฐม: สถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [12] ดวงหทัย ยอดทอง และคณะ, 2557, ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ความรู้สึกเป็นภาระในการดูแลกับการซึมเศร้าในปู่ย่าตายายที่ดูแลหลาน. <http://www.tcithaijo.org/index.php/TJONC/article/view/18625> [23 พฤษภาคม 2560].
- [13] แก้วกานจน์ เสือรัมย์, อัจฉริยา วงษ์อินทร์จันทร์ และชญาดา มรรควัลย์, 2558, การรับรู้พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในเด็กก่อนวัยเรียนและการแก้ไขของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น. <http://www.tci-thaijo.org/index.php/nah/article/view/40920> [24 พฤษภาคม 2560].
- [14] จารุวรรณ สอนงญาดี, วิลาวัลย์ ธรรมวรรณ และศิริธิดา ศรีพิทักษ์, 2550, การศึกษาวิธีการที่ผู้ปกครองใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในศูนย์เด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย จังหวัดสุพรรณบุรี.
<http://www.tci-thaijo.org/index.php/JNAE/article/view/1457> [25 พฤษภาคม 2560].
- [15] World Health Organization. Proposed working definition of an older person in Africa for the MDS Project.
<http://www.who.int/healthinfo/survey/ageingdefolder/en/> [6 เมษายน 2559].

- [16] Faraz Haider, 2017, **Countries With The Largest Aging Population In The World.**
<http://www.worldatlas.com/articles/countries-with-the-largest-aging-population-in-the-world.html> [1 เมษายน 2559].
- [17] United Nations, **Ageing.** <http://www.unescap.org/our-work/social-development/ageing/about> [1 เมษายน 2559].
- [18] Cambridge Business English Dictionary, **Meaning of “Generation Z” in the English Dictionary.**
<http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/generation-z> [6 เมษายน 2559].
- [19] Collins English Dictionary. **Definition of 'Generation Z'.**
<http://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/generation-z> [6 เมษายน 2559].
- [20] Daniel Burrus, 2016, **Gen Z Will Change Your World Again.** <https://www.burrus.com/2016/02/gen-z-will-change-your-world-again/> [14 เมษายน 2560].
- [21] The Center for Generational Kinetics and Jason Dorsey, 2016, **GEN Z TECH DISRUPTION.**
<http://3pur2814p18t46fuop22hvvu.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/01/Research-White-Paper-Gen-Z-Tech-Disruption-c-2016-Center-for-Generational-Kinetics.pdf> [11 เมษายน 2560].
- [22] Robert Bradley and Robert Coewyn, 2010, **Caring for children around the world: A view from HOME.**
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01650250500146925> [16 เมษายน 2560].